

Körlevél a Földrajzért

*Önök és Ti, akik élnek és éltek a Földrajzból,
Önök és Ti, akik – alig néhányan – (csak) élnek és éltek a Földrajzért
és Önök és Ti, ahogy én is – a nyugdíjat ezután kapom – élnek és éltek belőle meg érte is,
hogy vélekedtek tudományunk s a magunk jövőjéről?!*

Önökkel és Veletek, Mindannyiunkkal végig köllene türelemmel – önös érdekeinket félre téve – gondolni, aztán megbeszélni mindezt. És végre együtt tenni tudományunkért valami határozottat, értékeset és eredményeset! Mert akik csak élnek a földrajzból pályamódosításra számíthatnak a közeljövőben. Nemcsak a földrajz szakgimnáziumokban alakuló tér- és idővesztése miatt. De azért is.

Nemcsak ama kényszer(?)gyávaság miatt, mert a felsőoktatási intézmények földrajz intézetei, tanszékei nem merik föltételül szabni az oda jelentkezőknek, hogy – ha nem is emelt –, legalább középszinten érettségizzenek földrajzból! De azért is.

És mert oda jutottunk, hogy tömegtájékoztatásunk egyikéből-másikából naponta halljuk, hogy Bécs és Grác a Kárpát-medencében van, a közelmúltban megtudhattuk azt is, hogy Nagyvárad Délkelet-Európában, Mezőkövesd Heves megyében, Pakisztán a Közel-Keleten... hogy csak néhányat említsek. Hogy Magyarország Közép-Kelet-Európában, vagy Kelet-Közép-Európában van, az már szinte szóra sem érdemes...

Az új általános iskolai és gimnáziumi földrajz tankönyvekből („7”, „9”, „9”) megtudhatjuk, hogy létezik olyan település, mint Gyöngyösvisonta, a Sajón 2010 későtavaszkoranyarán villámárvíz volt, ugyanezen oldal térképábrázolatán a Bükk Tokajtól délre, a Tiszántúlon található, a Colorado neve Vörös folyót jelent, hogy Ausztrália „a legkésőbb felfedezett kontinens”, hogy „Hazánkban Mátraderecskén épült mofetta”, és hogy az 1970-es évek előtt a földtudományok művelői úgy tartották, hogy „...a földrészek...mindig ott helyezkedtek el, ahol a mai térképek jelölik azokat.”

A „Magyarország kistájainak katasztere” második, átdolgozott, bővített és részben tényleg javított kiadása (2010) szerint pl. Szerencs taktaközi település, a Tiszának Cibakháza és a jelenlegi országhatár között völgye van (Déli-Tisza-völgy), hogy a Jósvába ömlő „Ménepatakról Bódvaszilasnál vannak vízhozam adatok” (valaki odavitte őket), és hogy a Soproni-hegység „hazánk legidősebb kristályos hegysége...”, továbbá, hogy a Kemenesalján a „domborzatnak nincs a területhasznosítást befolyásoló szerepe.”... A „Földgömb” (a Magyar Földrajzi Társaság folyóirata) 2016 januári-februári számának egyik színes képe alapján, amely egy tanzániai néger törzs, a hadzabék ifjú vadászát ábrázolja, arra következtethetünk, hogy jó dél- és közép-amerikai kapcsolatai lehetnek, hiszen vállán ocelot(!)bundát visel.

Ezek csak példák. Ilyenekkel és hasonlókkal tudományunk maradék értékeit magunk tesszük hiteltelenné, rokontudományaink mit sem törődnek velünk, sőt egyesek a markukban (kár)röhögnek, s ahelyett hogy együtt védekezni, akarva-akaratlan eladjuk vagy leírjuk magunkat és egymást, a múltunkat, Igazi Elődeinket, Igazi Tanárainkat, Tudományunkat, amelyről Strabon így írt: „Ha van tudomány, amellyel a bölcselőnek egyáltalában még foglalkoznia kell, akkor a földrajz az...”

Szabó Lőrinc pedig: „A földrajz, az igen, az új volt, tetszett rettenetesen, meg a térképek – hogy egy perc alatt a messziről oly sokat mondanak...”

Mit szólna hozzánk Bulla Béla, Mendöl Tibor, Kádár László, Koch Ferenc, Száva-Kovács József, Tóth József, Borsy Zoltán, Pinczés Zoltán, Jakucs László, Kéz Andor, Balázs Dénes, Ádám László, Szilárd Jenő, Futó József, Marosi Sándor, Lettrich Edit, Székely András, Láng

Sándor, Sárfalvi Béla, Bencze Imre, Simon Dénes, Lehmann Antal, Udvarhelyi Károly, Göcsei Imre, Tóth Aurél, Szegedi Nándor, Katona Sándor, Nemerkenyi Antal, Lovász György de még Pécsi Márton is?! Soroljam még?

Ülünk a' miben is?! Igazi érdemi vita helyett, személyeskedésből és önös érdekekből egymásra mutogatunk, egymást igyekszünk háttérbe szorítani, méltatlanul semmibe vesszük és nem vesszük észre(?), hogy semmivé sértjük a másikat...(Akinek nem inge, ne vegye magára!) El-elhangzik, hogy úgyszemint érhetünk el semmit. Mint balga birkák hagyjuk magunkat terelni; először – ameddig míg érdemes – megnyírnak minket, aztán levágnak. Vagy végelgyöngülésben kimúlunk magunktól.

De nemcsak pörölni akarok, nemcsak szemrehányásokat tenni.

Javaslom, hogy minden olyan felsőoktatási intézmény, ahol van földrajz szak, azok intézet, illetve tanszékvezetői és földrajzoktatás módszertanát tanító tanárai mielőbb üljenek össze, s megfelelő előkészítés után vitassák meg, hogy a földrajznak, mint közismereti tárgynak jelenlegi helyzetéből hogyan lehet előrelépni. Legyenek ott azok a kiszolgált egyetemi tanárok (professor emeritus), akiknek e kérdéskörben érdemi, gyakorlati tapasztalatai vannak és a lehető legjobb általános- és középiskolai földrajztanárok is! És legyenek ott tudományunk „rendes” és „levelező” akadémikusai is! Ennek megszervezését vállalja a Magyar Földrajzi Társaság és annak Oktatásmódszertani Bizottsága. E vitának olyan eredménnyel kell végződnie, amelyet siker reményében terjeszthetünk az Emberi Erőforrások Minisztériumának illetékesei elé. S szükséges lenne, hogy e megbeszéléseken rokontudományainknak azok a képviselői is részt vegyenek, akik belátják, hogy az Ő tudományuk megalapozása az általános iskolák felső tagozatában és a gimnáziumokban a **földrajz tantárgy** keretein belül történik.

Javaslom továbbá, hogy a „Földrajztanítás módszertana” c. tantárgyat csak olyan taníthassa, akinek legkevesebb 4 év általános- vagy középiskolai tanári gyakorlata van! És javaslom, hogy az egyetemeken és főiskolákon e tárgy oktatóinak legyen lehetőségük arra, hogy egyetemi-, ill. főiskolai óráik mellett heti legalább 4 órában az általános iskola felső tagozatában vagy középiskolában földrajzot tanítsanak, s ez számítson bele „kötelező” óraszámukba!

Végül: Akadémikus tudósaink – „rendesek” és „levelezők” – tárgyalják meg a Magyar Földrajzi Társaság vezetésével elfogadható eredménnyel a társaság könyvtárának jövőbeli sorsát.

Mert ha mind ezt nem tesszük meg, akkor csak Kosztolányi Dezső sorai lehetnek hátra: „*Oly mélyre estünk, hogy nem hullhatunk már...*”

Hevesi Attila, Miskolc